

Rapport Gemeentelijke Ombudsman

Reinigingsrecht voor ondernemers

Gemeente Amsterdam
Stadsdelen De Baarsjes, Centrum,
Geuzenveld-Slotermeer, Amsterdam-Noord,
Oost/Watergraafsmeer, Osdorp, Oud-West,
Oud-Zuid, Slotervaart, Westerpark,
Zuideramstel, Zuidoost

11 februari 2009
RA0934144

Samenvatting

Ondernemers moeten hun bedrijfsafval door de reinigingsdienst van het stadsdeel laten ophalen, tenzij ze gebruik maken van een particuliere ophaaldienst. Ondernemers die ervoor kiezen hun bedrijfsafval door een particuliere ophaaldienst op te laten halen, kunnen een ontheffing aanvragen voor het reinigingsrecht.

Naar aanleiding van een signaal van een onderneemster over onder andere de korte duur van zo'n ontheffing heeft de ombudsman een enquête gehouden onder alle stadsdelen die bedrijfsafval inzamelen. Gevraagd werd onder andere of ontheffingen voor reinigingsrecht worden afgegeven, voor welke duur en hoe een ontheffing verlengd kan worden. Daarnaast heeft de ombudsman de tarieven vergeleken.

De ombudsman constateert dat er grote verschillen zijn in het afgeven van ontheffingen en in de tarieven. Naar het oordeel van de ombudsman zijn dergelijke verschillen alleen acceptabel als deze voor de ondernemer verklaarbaar zijn. Daarnaast constateert de ombudsman dat de informatieverstrekking over ontheffingen tekort schiet.

Aanbevelingen

- De Gemeentelijke Ombudsman verzoekt de portefeuillehouders te bevorderen dat de dienstverlening aan de ondernemers, wat betreft het verstrekken van een ontheffing en de duur ervan, uniform wordt en voor de ondernemer zo min mogelijk belastend.
- De Gemeentelijke Ombudsman verzoekt de portefeuillehouders te bevorderen dat ook ten aanzien van het reinigingsrecht een uniform tarief wordt gehanteerd.

Inleiding

Ondernemers betalen reinigingsrecht voor het ophalen van bedrijfsafval door het stadsdeel¹. Als er gebruik gemaakt wordt van een particuliere ophaaldienst kan ontheffing² worden aangevraagd van de betaling van het reinigingsrecht. Het is toegestaan om de bewijslast van gebruik bij de 'gebruiker' te leggen. Deze bewijslast mag niet te zwaar zijn. Indien aannemelijk wordt gemaakt dat van de door de gemeente aangeboden dienst geen gebruik wordt gemaakt, dient heffing achterwege te blijven (HR 10 december 1980, nr. 20 197 BNB 1981/18).

Naar aanleiding van een signaal van een ondernemster gevestigd in stadsdeel Centrum over onder andere de korte duur van een ontheffing voor reinigingsrecht, heeft de ombudsman een enquête gehouden onder alle stadsdelen die bedrijfsafval inzamelen³. Gevraagd werd het volgende.

- Geeft uw stadsdeel een ontheffing af aan ondernemers die kunnen aantonen dat zij al hun afval laten ophalen door een particuliere ophaaldienst? Zo ja, hoe lang is deze ontheffing geldig?
- Hoe wordt de ondernemer, indien de ontheffing op korte termijn afloopt, in de gelegenheid gesteld opnieuw een ontheffing te verkrijgen? Kan de ondernemer desgevraagd bijvoorbeeld een kopie van een recent contract opsturen? Of wordt een aanslag verstuurd waardoor een ondernemer in een bezwaarprocedure dient aan te tonen dat hij nog steeds gebruikt maakt van een particulier bedrijf? Of gebeurt dit op andere wijze?
- En tot slot, waar is deze informatie voor de ondernemer te vinden?

De uitkomsten van deze zijn in volgend schema weergegeven.

¹ Deze bevoegdheid hebben de stadsdelen op grond van artikel 229 lid 1 sub a en b en artikel 156 Gemeentewet jo artikel 26 Verordening op de stadsdelen.

² Sommige stadsdelen hebben de mogelijkheid tot ontheffing opgenomen in hun verordening. Enkele stadsdelen geven aan dat niet zij, maar de Dienst Belastingen de ontheffing verstrekt.

³ Dit zijn alle stadsdelen behalve Zeeburg en inmiddels ook Bos en Lommer.

Bevindingen

Stadsdeel & tarief ⁴	Geldigheidsduur	Verlenging	Vindplaats informatie ⁵
Bos en Lommer Met ingang van 2008 heeft dit stadsdeel de inzameling van bedrijfsafval afgestoten.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Baarsjes € 823,20 / 411,48	Eén jaar	Verzoek tot verlenging indienen met kopie contract, of bezwaar indienen na ontvangst nieuwe aanslag.	Op site: afval, milieu & groen: afval > rubriek bedrijfsafval en in bewonersblad 'baarsjesberichten'.
Centrum € 652,52 / 295,20 / 109,59 ⁶	In principe zolang geen gebruik wordt gemaakt van de inzameling van het stadsdeel.	Na twee jaar wordt verzocht aan te tonen dat men nog steeds gebruik maakt van een particulier bedrijf. Bij geen reactie wordt een aanslag verstuurd, waarna bezwaar kan worden ingediend.	Op site stadsdeel en site Dienst Belastingen. Precieze antwoorden zijn volgens het stadsdeel echter niet te vinden omdat er nooit vragen over worden gesteld.
Geuzenveld - Slotermeer € 551,64 / -	Eén jaar	Verzoek tot verlenging indienen met kopie contract, of bezwaar indienen na ontvangst nieuwe aanslag.	In de jaarlijkse belastingkrant, op site stadsdeel en site Dienst Belastingen.
Amsterdam-Noord € 753,30 / 317,00 / 122,84 ⁷	Gedurende de looptijd van het contract. ⁸	Verzoek tot verlenging indienen met kopie contract, of bezwaar indienen na ontvangst nieuwe aanslag.	Site stadsdeel en site Dienst Belastingen.

⁴ Tarieven zijn exclusief BTW. Het eerste tarief is het jaartarief voor circa 400 liter, het tweede voor maximaal (circa) 200 liter per week (tenzij anders vermeld).

⁵ In deze kolom zijn de antwoorden van de verschillende stadsdelen op de vraag waar de informatie te vinden is opgenomen. Niet alle stadsdelen verwijzen naar de site van de Dienst Belastingen. Deze site noemt echter wel de tarieven voor alle stadsdelen.

⁶ Indien een ondernemer een contract heeft met een particuliere inzamelaar die het glas, karton, papier en/of kleding niet inzamelt.

⁷ Indien een ondernemer een contract heeft met een particuliere inzamelaar die het glas, karton, papier en/of kleding niet inzamelt.

⁸ Dit stadsdeel stelt naast het kunnen aantonen dat het bedrijf gebruik maakt van een particuliere afvalinzamelaar, dan wel dat het zelf zorg draagt voor het afvoeren van het afval de eis dat de hoeveelheid afgevoerd afval minstens 2200 liter per jaar bedraagt (ongeveer 1 grijze huisvuil zak per week) voor het verstrekken van een ontheffing.

Oost/WGM € 753,12 / 317,28	Tot een gebruikerswisseling plaatsvindt.	n.v.t.	Op site stadsdeel: ondernemer > bedrijfsafval. In de stadsdeelgids wordt naar de site verwezen.
Osdorp € 621,00 / -	Voor onbepaalde tijd, tot situatie wijzigt.	n.v.t.	In Amsterdamse Belastinggids en op site Dienst Belastingen.
Oud-West € 829,33 / 342,83	Tot een gebruikerswisseling plaatsvindt.	n.v.t.	Op site stadsdeel of, via de medewerker bedrijfsafval.
Oud-Zuid € 617,65 / 307,89	Voor onbepaalde tijd, met na verloop van tijd controles waarbij om een kopie van een contract wordt gevraagd.	n.v.t.	Via de op ieder adres verspreide 'Wegwijzer' en op de site van het stadsdeel.
Slotervaart € 681,08 / -	Voor onbepaalde tijd, tot melding wordt gedaan dat situatie is gewijzigd.	n.v.t.	Op site stadsdeel: Loket Slotervaart > Ondernemer > Afvalinzameling.
Westerpark € 729,84 / 292,08 ⁹	Eén jaar	Verzoek tot verlenging indienen met kopie contract, of bezwaar indienen na ontvangst nieuwe aanslag.	Op het digitaal loket van site stadsdeel.
Westpoort Ondernemers kunnen met stadsdeel Centrum een contract afsluiten voor - in 2008 - € 636,60 / 283,32.	n.v.t.	n.v.t.	Amsterdamse belastinggids.
Zeeburg Dit stadsdeel zamelt geen bedrijfsafval in.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuideramstel € 630,72 / 404,52	Voor onbepaalde tijd, controle steekproefsgewijs.	n.v.t.	Op site Dienst Belastingen.
Zuidoost € 482,04 / -	Voor onbepaalde tijd, controle steekproefsgewijs.	n.v.t.	Op site Dienst Belastingen > informatie ondernemer

⁹ Voor maximaal 150 liter

Op basis van de uitkomsten van de gehouden enquête constateert de ombudsman het volgende.

ontheffing

In acht stadsdelen wordt vrijstelling gegeven voor onbepaalde tijd, tot een gebruikerswisseling plaatsvindt of de situatie op andere wijze verandert.

Een stadsdeel geeft een vrijstelling af gelijk aan de periode waarvoor het contract met een ophaaldienst is afgesloten. Stadsdeel Bos en Lommer, dat inmiddels de inzameling heeft afgestoten, merkte hierover op dat dit in de praktijk vaak neerkomt op een vrijstelling voor onbepaalde tijd.

Alle stadsdelen hanteren hetzelfde criterium voor het geven van ontheffing; als de ondernemer geen gebruik maakt van de ophaaldienst van het stadsdeel en dit kan aantonen met een kopie van het contract en/of een factuur.

In drie stadsdelen wordt een ontheffing gegeven voor de duur van één jaar. In deze stadsdelen kunnen ondernemers voor afloop van dit jaar een verzoek tot verlenging van de ontheffing indienen. Indien ze dit nalaten wordt een nieuwe aanslag toegestuurd, waarna via een bezwaarschriftprocedure opnieuw een ontheffing kan worden afgegeven.

Hoewel de ombudsman hiernaar niet heeft gevraagd, geven sommige stadsdelen (de stadsdelen die een ontheffing voor onbepaalde tijd afgeven) aan hoe zij controleren. Hierin is geen sprake van uniformiteit. Sommige stadsdelen controleren steekproefsgewijs, anderen ieder jaar of na verloop van tijd en één stadsdeel geeft aan dat het niet controleert.

informatieverstrekking

Op de vraag waar informatie over ontheffing en de geldigheidsduur ervan te vinden is, verwijzen de stadsdelen voornamelijk naar hun websites en die van de Dienst Belastingen. Op deze websites is echter alleen algemene informatie te vinden. Stadsdeel Centrum merkt hierover op dat dergelijke, specifieke vragen nooit worden gesteld.

tarief

Het tarief voor circa 400 liter per week varieert van € 482,04 in stadsdeel Zuidoost tot € 829,33 in stadsdeel Oud West. Het hoogste tarief ligt dus 72 procent hoger dan het laagste tarief. Het tarief voor circa 200 liter¹⁰ per week varieert van € 295,20 in stadsdeel Centrum tot bijna 40 procent hoger - € 411,48 - in stadsdeel De Baarsjes.

rapport Vergelijkbare tarieven

Naar aanleiding van onder andere een rapport van de Rekenkamer Amsterdam¹¹ en maatschappelijke reacties van onbegrip op verschillen in tariefhoogte en op het ontbreken van een verklaring daarvoor, is op initiatief van de portefeuillehouders en wethouder Financiën onderzoek gedaan naar de mogelijkheden tot uniformering. Dit onderzoek heeft geleid tot het rapport 'vergelijkbare tarieven'¹², waarbij onder andere zijn betrokken de afvaltarieven. In het rapport wordt soms wel en soms niet onderscheid gemaakt tussen afvalstoffenheffing en reinigingsrecht. Of er voor het reinigingsrecht uitgegaan wordt van een uniform tarief blijft voor de ombudsman onduidelijk. Dit geeft de ombudsman aanleiding om op dit punt een aanbeveling aan zijn rapport te verbinden.

¹⁰ In Westerpark is het lage tarief het laagst, € 292,08, maar de hoeveelheid bedrijfsafval die mag worden aangeboden bedraagt hier 150 liter in plaats van 200 liter.

¹¹ 'Tarieven voor burger en ondernemer, de stadsdelen vergeleken' Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam, januari 2007

¹² Stadsdelen gemeente Amsterdam, vergelijkbare tarieven', bestuurlijke stuurgroep, 23 januari 2008.

Conclusie

ontheffing

Met betrekking tot de ontheffing zijn er duidelijke verschillen tussen de stadsdelen. In enkele stadsdelen moet de ondernemer ieder jaar opnieuw vrijstelling aanvragen, terwijl andere stadsdelen vrijstellingen voor onbepaalde tijd verstrekt.

Alle stadsdelen stellen dezelfde eis; de ondernemer moet kunnen aantonen dat hij geen gebruik maakt van de ophaalservice van het stadsdeel.

Vanuit een oogpunt van dienstverlening aan de ondernemer, valt niet in te zien waarom in het ene stadsdeel jaarlijks om ontheffing moet worden gevraagd, terwijl in het andere stadsdeel ontheffingen voor onbepaalde tijd worden verstrekt. Dit geeft de ombudsman aanleiding om op dit punt een aanbeveling aan zijn rapport te verbinden.

informatieverstrekking

De ombudsman constateert dat de informatieverstrekking gering is; de websites waarnaar de stadsdelen verwijzen informeren wel over het reinigingsrecht, maar specifieke informatie over ontheffing is niet te vinden.

het tarief

De tarieven voor reinigingsrecht lopen sterk uiteen, met name het hoge tarief, voor circa 400 liter per week. Het tarief in het duurste stadsdeel ligt 72% hoger dan het tarief in het goedkoopste stadsdeel. Voor de ondernemer zal het moeilijk zijn te begrijpen waarom dit het geval is. De ombudsman kan zich vinden in het voorstel tot uniformering van tarieven in het algemeen en acht dat ook van belang voor het reinigingsrecht.

Aanbevelingen

- De Gemeentelijke Ombudsman verzoekt de portefeuillehouders te bevorderen dat de dienstverlening aan de ondernemers, wat betreft het verstrekken van een ontheffing en de duur ervan, uniform wordt en voor de ondernemer zo min mogelijk belastend.
- De Gemeentelijke Ombudsman verzoekt de portefeuillehouders te bevorderen dat ook ten aanzien van het reinigingsrecht een uniform tarief wordt gehanteerd.